

YENİ YAYINLARDAN ÖZETLER

Alkoliklerin Çocuklarında Psikopatoloji

Reich W, Earls F, Frankel O ve ark. (1993). *Psychopathology in Children of Alcoholics*, *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*, 32:5 995-1002.

Bu çalışmanın amacı alkolik ve alkolik olmayan ailelerin çocuklarında psikopatolojinin araştırılmasıdır. Aileler ve çocuklarıyla yapılandırılmış görüşme teknikleriyle görüşülmüştür. Ailelerden hem kendileri hem de çocukları hakkında bilgi alınmıştır. Yaşları 6-18 arasında değişen 158 çocuk çalışmaya alınmış, analizlerin bir kısmı bunların 125'ine uygulanmıştır.

Alkolik ailelerin çocuklarında karşı çıkma bozukluğu ve davranım bozukluğu daha yüksek oranlarda bulunmuştur. Bu çocuklarda depresyon oranları anlamlı ölçüde yüksek bulunmakla birlikte, anksiyete için riskin yüksek olduğu belirtilmiştir. Alkolik ana babaların çocukları daha sık olarak alkol ve diğer maddeleri kullanmakta iken, DSM-III'de tanımlanan kötüye kullanım ve bağımlılıkların sık olmadığı saptanmıştır. Gruplar arasında kendilik değeri ve başarı testlerine göre az miktarda fark saptanmıştır. Psikopatoloji oranları açısından alkolik ve antisosyal kişilik bozukluğu olan ana babalar arasında fark bulunmamıştır.

Bu sonuçlar alkolik ana babaların çocuklarının daha yüksek oranda psikopatoloji riski taşıdıklarını, özellikle de karşıt gelme bozukluğu ve davranım bozukluğu açısından risk altında olduklarını göstermektedir.

Dr. Hakan Erman

Enürezis Tedavisinde İmipramin Kan Düzeyi ve Etkinliği

Fritz GK, Rockney RM, Yeung AS (1994). *Plasma levels and efficacy of imipramine treatment for enuresis*. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*, 33, (1): 60-64.

Bu araştırma imipramin ile tedavi edilen enüretik çocuklarda ilaç kan düzeyi ve tedavi etkinliği ilişkisini saptamak amacıyla yapılmıştır. Çalışmaya alınan 18 primer nokturnal enürezisli çocuğa iki haftalık gözlem periyodundan sonra bir hafta plasebo ve takiben her iki haftada bir doz artacak şekilde Imipra-

min başlanmıştır (1.0 mg/kg, 1.5 mg/kg, 2.0 mg/kg ve 2.5 mg/kg). Her doz artımında imipramin ve desipramin kan düzeyleri ve klinik cevap saptanmıştır. Ortalama kuru kalma oranı plasebo ile % 27.8, 2.5 mg/kg imipramin ile %73 olarak bulunmuştur. Enürezis sıklığını azaltma etkisi bakımından imipraminin plaseboya göre belirgin biçimde üstün olduğu görülmüştür. Tedavi etkinliği ilaç dozu artımı ile anlamlı olarak uyumlu, yüksek kan düzeyi de daha iyi klinik cevap ile uyumlu bulunmuştur; fakat, denekler arası kan düzeylerinde aynı dozda en az % 700 değişkenlik saptanmıştır. Görülen nadir yan etkiler iki çocukta ağız kuruluğu, bir çocukta ortostatik değişikliklerdir. Enürezis nokturna tedavisinde imipramin kan düzeyi monitorizasyonun klinikte sınırlı fakat yararlı etkisi vardır.

Dr. Berna Pehlivan Türk

İntihar Eden Gençlerde Antisosyal Davranışlar

Marttunen MJ, Ar. HM, Lönnqvist J K (1994). *Antisocial behaviour in adolescent suicide*. *Acta Psychiatr Scand*, 89:167-173

Finlandiya'da yurt çapındaki bir psikolojik otopsi çalışmasında, intihar eden gençlerin (44 erkek, 9 kız) antisosyal davranışları araştırılmıştır. Veriler akrabalarından, ilgili sağlık personelinin ve resmi kayıtlardan elde edilmiştir. Olguların % 43'ünde antisosyal davranışlar saptanmıştır. Antisosyal davranışları olan erkeklerde evden ayrılma, ailede şiddet ve alkol kullanımına sık rastlanmıştır. İntihar eden gençlerin psikososyal uyumlarının kötü olduğu, ciddi stres etmenleriyle karşılaştıkları ve çoğunda duygulanım bozukluğu saptandığı anlaşılmıştır. Antisosyal davranışları olan erkeklerde alkol kullanımı ve eşlik eden ruhsal bozuklukların, antisosyal davranış göstermeyenlere göre daha sık olduğu bulunmuştur.

Sonuçlar gençlerde intihar ve antisosyal davranış arasında kuvvetli bir ilişki olduğunu göstermiştir. Ayrıca ruhsal belirtilerin tanınması ve tedavi edilmesinin önemi vurgulanmış, antisosyal davranışları olan ve madde kullanımı saptanan gençlerin intihar riski açısından değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Kısa süren ve antisosyal bozukluk ölçütlerin tam karşılamayan antisosyal belirtilerin dikkate alınması önerilmiştir.

Dr. Fatih Ünal

Cocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi : 1(1), 1994

İntihar Eden Gençlerde Ailesel Risk Etmenleri : Kontrollü Bir Çalışma.

Brent DA, Perper JA, Moritz G, Liotus L, Schweers J, Balach L, Roth C (1994).

Familial risk factors for adolescent suicide: a case - control study.

Acta Psychiatr Scand, 89: 52-58.

İntihar eden 67 genç ve demografik olarak eşleştirilmiş, yaşayan 67 kişiden oluşan kontrol grubu; ailedeki yapılanma, stres etmenleri ve psikopatoloji yükü açılarından karşılaştırılmıştır. İntihar edenlerin biyolojik ana baba ile daha az birlikte yaşadıkları saptanmıştır. Bu gençlerin öykülerinde ana baba ile çocuk arasında uyumsuzluk, fiziksel taciz ve göç gibi stres etmenlerine daha sık rastlanmıştır. Ailenin duygulanım bozukluğu ve madde kullanımı açısından da daha yüklü olduğu anlaşılmıştır. Çok değişkenli analizlerde intihar ile en yakın ilişkisi olan etmenler; ailede hem duygulanım bozukluğu hem de madde kullanımının olması ve ana baba ile çocuk arasındaki uzun süreli uyumsuzluk olarak bulunmuştur.

Duygulanım bozukluğu ya da madde kullanımı olan kişilerin çocuklarının psikiyatrik açıdan taranması önerilmiştir. Gençlerde intihar riskini azaltmak için ailedeki uyumsuzluğu azaltıcı girişimler de yararlı görülmüştür.

Dr. Fatih Ünal

Afetlerle Karşılaşan Çocuklar : I. Travma Sonrası Bulguların Epidemiyolojisi ve Bulgu Profilleri

Shannon MP, Lonigon CJ, Finch AJ ve ark. (1994). *Children exposed to disaster : I. Epidemiology of post-traumatic symptoms and symptom profiles. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*, 33 (1) : 80-93.

Bu çalışmanın amacı, doğal afetlerle karşı karşıya kalan çocuklarda görülen post-travmatik stres bozukluğu (PTSB) bulgularının şiddet ve sıralamalarını belirlemektir. Hurricane kasırgasından üç ay sonra Berkeley Eyaleti ve Güney Carolina'da, 5687 okul çağı çocuğunun fırtına hakkındaki deneyim ve tepkileri incelenmiştir. Bir öz-bildirim ölçeği olan PTSB Reaction Index kullanılarak PTSB bulguları elde edilmiştir. PTSB bulgularının prevalansında ırk, cinsiyet ve yaş açısından anlamlı farklılıklar bulunmuştur. PTSB tanısı, DSM - III - R tanı sınıflandırma el kitabına

uygun olarak öz-bildirim yöntemi kullanılarak konmuştur. Örneklemin %5'i PTSB tanısı almak için yeterli bulgu ileri sürmüşlerdir. Kızlar ve küçük çocuklar tanı için daha fazla bulgu bildirmişlerdir. Kızlar travmaya karşı duygusal tepki ve duygusal süreç ile ilgili bulgular, oğlanlar ise bilişsel ve davranışsal etkenlerle ilgili bulgular göstermişlerdir. Sonuç olarak denebilir ki, büyük bir doğal afetle karşılaşan çocuklar DSM - III - R tanı ölçütlerine göre PTSB tanısı alabilmektedirler. Cinsiyet, yaş ve ırkın PTSB bulgularının gelişiminde önemli bir yer tuttuğu anlaşılmıştır.

Dr. İsmail Yavaş

Ergenlikte Psikoterapi Araştırmaları : Bir Gözden Geçirme

Hendren RL (1993). *Adolescent psychotherapy research: A practical review.*

Am J Psychotherapy, 47, 3: 334-343.

Tedavi masraflarının her geçen gün kısılmaya çalışıldığı günümüzde, psikoterapilerin etkili olduğunun kanıtlanması büyük önem taşımaktadır. Bu aynı zamanda, herhangi bir hasta için hangi terapinin en etkin olduğunu belirlememize de yarayacaktır. Şu ana kadar bu konuyla ilgili yapılan çalışmalar, genelde yetişkinleri ve çocukları kapsamakta; ergenleri ele alan terapi sonucu çalışmalarına oldukça az rastlanmaktadır.

Yetişkinlerle yapılan çalışmaların çoğu terapinin etkin olduğunu yöntemsel olarak sorunsuz bir şekilde ortaya koymuştur. Aynı şeyi çocuk ve özellikle ergenler için söylemekse zordur. Bu gözden geçirme yazısında yazar, çocuk ve ergenlik döneminde terapinin etkinliğiyle ilgili kuşkulara neden olan araştırmalardaki yöntemsel hataları ve bunların çocuk ve ergenlik döneminden kaynaklanan nedenlerini tartışıp, öneriler getiren yazıları meta-analizle gözden geçirmiş ve ilerdeki çalışmalar için yeni öneriler sunmuştur.

Sonuç olarak, çalışmaya katma ve çalışma dışı bırakma ölçütlerinin yeterli genişlikte ve homojen bir grup oluşturacak netlikte saptanması, ailenin katılımını ve terapistin yetkinliğini de dikkate alarak terapinin belirlenmesi, kontrol gruplarının ve eşleştirme işlemlerinin yapılması ve son olarak da sonucun ölçümünde kullanılacak yöntemlerin ve değişkenlerin standardize edilmesi, ergenlerle yapılacak bir terapi sonucu değerlendirme çalışmasının iç ve dış tutarlığının sağlanmasında oldukça önemlidir.

Dr. Aykut Özden

Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu ve Tiroid Fonksiyonu

Weiss RE, Stein MA, Trommer B ve ark. (1993). Attention deficit hyperactivity disorder and thyroid function. *J Pediatrics*, 123 (4) : 539 - 545.

DEHB'nun etiyolojisi bilinmemekle birlikte, biyolojik nedenlerin rol oynadığı düşünülmekte ve ayırıcı tanısında hipertiroidizm gibi tiroid hastalıkları da yer almaktadır. Tiroid hormonuna yaygın direnç gösteren çocukların %46-70'inde DEHB olması, tiroid fonksiyon bozukluğu ile DEHB arasında bir ilişki olduğunu düşündürmektedir. Bu ileriye yönelik tarama çalışmasında DEHB tanısı alan 277 çocukta serum total tiroksin (T₄), serbest tiroksin indeksi (FT₄I) ve tirotropin düzeyleri ölçülmüştür. Tiroid fonksiyon test anormalliği saptanan 14 çocuktan altısında FT₄I normal, T₄ yüksek (Grup 1), üçünde FT₄I yüksek, tiropropin normal (Grup 2) ve beşinde FT₄I düşük ve tirotropin normal (Grup 3) bulunmuştur. Hastalarda tiroid hormonuna yaygın direnç gösterilmemiştir.

Sonuç olarak DEHB olan çocuklarda tiroid fonksiyon bozukluğu prevalansı (% 5,4) normal populasyona göre (< % 1) daha yüksektir.

Dr. Berna Pehlivan Türk

Yıkıcı Davranış Bozukluğunda Psikanalizin Etkinliği

Fonagy P, Target M (1994).

The efficacy of psychoanalysis for children with disruptive disorder. J Am Acad of Child Adolesc Psychiatry, 33(1) : 45-55.

Bu araştırmada Anna Freud merkezinde 763 çocukta psikanaliz ve psikoterapi dosya taraması yapılarak yıkıcı davranış bozukluğu tanısı alan çocuklarda tedavi sonuçları incelenmiştir. Çalışmaya yıkıcı davranış bozukluğu tanısı alan 135 çocuk ve ergen; kontrol grubu olarak da duygusal bozukluk tanısı ile aynı klinikte tedavi görmekte olan 135 çocuk alınmıştır. Gruplar yaş, cinsiyet ve sosyoekonomik düzey açısından eşleştirilmiştir. Her iki grupta da psikanaliz ve psikoterapi ile anlamlı düzelme görülmüştür. İyileşme oranı duygusal bozukluk grubunda yıkıcı davranış bozukluk grubuna göre daha yüksektir. Yıkıcı davranış bozukluğu grubu içinde iyileşme oranı karşı çıkma bozukluğunda % 56, dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğunda % 36 ve davranım bozukluğunda % 23 olarak bulunmuştur. Fakat çocukların % 31'i bir yıl içinde tedaviyi kesmişlerdir. Bir yıldan fazla tedavide kalan çocukların % 69'u tedavi sonunda psikiyatrik bozukluk yönünde tanı konamaz duruma gelmişlerdir. Bu çalışmanın önemli metodolojik kısıtlılıkları olmasına karşın yıkıcı davranış bozukluğu olan çocukların yoğun veya yoğun olmayan psikodinamik tedaviden yarar gördükleri söylenebilir.

Dr. Berna Pehlivan Türk